

ZAPISNIK

5. seje Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, ki je bila v sredo, dne 2. decembra 2020, ob 13.00 uri preko povezave ZOOM.

Prisotni:

Predsednica: dr. Andreja Gomboc in **člani SZT:** dr. Simona Kustec, dr. Boris Turk, dr. Peter Štih, dr. Andreja Kutnar, dr. Vanja Kokol, dr. Helena Motoh, dr. Iztok Šori, dr. Ema Žagar, dr. Mark Pleško, Marko Lotrič, dr. Danilo Zavrtanik, dr. Tina Tomažič, dr. Boštjan Nedoh, dr. Klavdija Kutnar, Tibor Šimonka, dr. Zdravko Kačič, dr. Matjaž Krajnc in dr. Igor Papič.

Odsotni člani SZT: Zdravko Počivalšek, Andrej Šircelj, Boštjan Gorjup, Marko Lotrič in Borut Čeh.

Drugi prisotni: dr. Tomaž Boh, Andrej Ograjenšek, dr. Jure Gasparič, dr. Gregor Anderluh, mag. Nataša Vrhovec, mag. Bojan Suvorov, mag. Damjana Karlo, mag. Tanja Vertelj, dr. Peter Sterle, dr. Jana Javornik, Mateja Tilia, Mateja Struna, Tatjana Pezdir, dr. Robert Repnik, dr. Marta Šabec, Petra Žagar, Karolina Schlegel, dr. Stojan Sorčan, dr. Albin Kralj in Gita Zadnikar,

Uvodoma je bilo ugotovljeno, da je e-seja sklepčna.

Ad 1.

Potrditev dnevnega reda in zapisnika 4. seje SZT.

Sprejet je bil dnevni red seje kot sledi:

Dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda in zapisnika 4. seje SZT
2. Sprejem izhodišč RISS 2021-2030
Gradivo: Predlog izhodišč RISS 2021-2030
Poročevalec: dr. Boris Turk
3. Poročilo o uresničevanju resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 do 2020
Gradivo: Poročilo RISS 2011-2020
Poročevalec: dr. Tomaž Boh
4. Predstavitev predlaganih strukturnih sprememb in naložb v okviru Načrta za odpornost in okrevanje za področje raziskav, razvoja in inovacij
in
Predstavitev programiranja v okviru evropske kohezijske politike 2021-2027 za področje raziskav in razvoja
Gradivo: RRF, EKP 2021-2027
Poročevalci: mag. Tanja Vertelj, mag. Nataša Vrhovec, mag. Damjana Karlo
5. Razno

Člani SZT so potrdili zapisnik 4. seje SZT.

Ad 2.

Sprejem izhodišč RISS 2021-2030

Dr. Boris Turk je predstavil dopolnitve izhodišč RISS 2021-2030. Predlog je, da se iz dokumenta črta stavek, kjer je zapisano, da bi morali RISS sprejeti pred ZRRID, ker bo to zelo malo verjetno, da se bo zgodilo.

Dr. Boštjan Nedoh je podal predlog, da bi se v dokumentu omenila tudi evalvacija in kako naj bi potekala.

Dr. Boris Turk je nadaljeval in povedal, da v kolikor želiš zagotoviti avtonomijo raziskav inštitucij potem moraš njihovo delo evalvirat z mednarodno primerljivim evalvacijskim sistemom. Potrebno je razrešit nekaj stvari glede napisanega o sodobni zakonodaji. Pri raziskavah bi morali imeti enakovreden status tako raziskovalci na univerzah kot tudi raziskovalci na JRO. Ne glede na to, kdo kaj predlaga, bi to moralo veljati za vse. Govora je bilo o tem, da so raziskovalci na JRO na boljšem, ker imajo upravičene materialne stroške, kar ni res in po drugi strani imajo tudi pasovno financiranje kar raziskovalci na univerzah nimajo. Poudaril je, da raziskovalci na JRO nimajo pokritih materialnih stroškov. Celotna plača je pokrita iz programa in ne iz ustanoviteljskih obveznosti. Raziskovalni program dela vseh raziskovalcev pa se preverja enkrat na šest let, vsako leto pa se preverja ali člani programskih skupin izpolnjujejo pogoje za vodjo projekta. V dokument je bila dopisana še točka »Transparentnost postopkov in etika v raziskavah«. Potrebno bo vzpostaviti mehanizme, ki bodo zagotavljali vsem deležnikom transparentnost vseh postopkov v raziskavah in financiranju. Vzpodbuditi je potrebno tudi nastanek Komisije za integriteto in etičnost v raziskavah, za katero je pobudo že naslovil SAZU.

Dr. Andreja Gomboc je predala besedo ministrici dr. Simoni Kustec.

Dr. Simona Kustec je pozdravila vse prisotne. Povedala je, da je dokument RISS strateški dokument in pomemben steber razvojnega popisa na podlagi katerega bo temeljil sprejem novega zakona (ZRRID). Je razvojni dokument na podlagi katerega bomo v prihodnje upravičevali porabo in razloge, da bomo na ravni države in na ravni Evrope lahko zahtevali več sredstev za črpanje. V proračunu za leto 2021 in 2022 je predvideno povečanje sredstev za znanost vendar še vedno ne v takšni višini kot bi si želeli. Za leto 2021 je predvidenih 252 milijonov sredstev in za leto 2022 274 milijonov sredstev.

Poudarila je, da bo RISS 2021-2030 močna programska podlaga za to, da bomo lahko dobili toliko sredstev, kot smo jih predvideli. Potrebno se bo zavezati, da to ne bo denar, ki ga bomo porabili na operativni način ampak mora imeti velik razvojni potencial, ki ga bomo upravičevali z razvojnimi programskimi vsebinami, ki bodo vključene v RISS 2021-2030, ZRRID, RRF in kohezijska sredstva.

Na koncu je še čestitala vsem nagrajencem in nagrajenkam Zoisovih in Puhovih priznanj ter ambasadorjem Republike Slovenije.

Dr. Mark Pleško je v imenu IAS opozoril, da imamo velik problem pri realizaciji teh dokumentov. V izogib temu predlaga, da se najde način za javno izpostavitve tistih, ki bodo odgovorni, v kolikor se zastavljeni cilji v dokumentih ne bodo realizirali.

Dr. Simona Kustec je odgovorila, da govorimo o učinkovitih ukrepih in mehanizmih za spremljanje in nadaljnjo evalvacijo opravljenega dela. To je nujno potrebno in mora biti prisotno tako v operativnem dokumentu kot v ZRRID in predstavlja zavezo ter odgovornost vseh vključenih. Realizacija se mora spremljati na konsistenten način, in sicer kdo je prevzel odgovornost za kaj in na kakšen način je bila izvedba narejena.

Dr. Peter Štih je vprašal, kaj se dogaja z novim zakonom ZRRID.

Dr. Simona Kustec je odgovorila, da si želi, da bi do konca letošnjega leta posredovali ZRRID v obravnavo na vlado. Kaj več pa bosta povedala prisotna na seji dr. Jure Gašparič in dr. Tomaž Boh.

Dr. Boštjan Nedoh je komentiral, da po vsej verjetnosti bomo iz izhodišč RISS črtali stavek, da se RISS sprejme pred ZRRID in apelira na ministrstvo, da mora biti ZRRID usklajen z RISS.

Dr. Simona Kustec se strinja, da morata biti dokumenta programske in vsebinsko usklajena.

Dr. Zdravko Kačič je komentiral točko 15 v izhodiščih RISS. Povedal je, da je potrebno upoštevati, da je javna služba na področju visokega šolstva drugačna od javne službe na področju raziskovalne dejavnosti. Ustavno sodišče je določilo, da je potrebno opredeliti javno službo na področju visokega šolstva. V strategiji NPVŠ je javna služba sestavljena iz izobraževalne in raziskovalne dejavnosti, ki sta med seboj enakovredni in neločljivo povezani. To pomeni, da je vsak visokošolski delavec hkrati učitelj in raziskovalec. Zakonska ureditev mora slediti definiciji javne službe na področju visokega šolstva. Izpostavil je, da je potrebno v okviru pavšalnega financiranja zagotoviti tako financiranje izobraževalne dejavnosti kot tudi raziskovalne dejavnosti. Zato se venomer poudarja pasovno financiranje obeh dejavnosti. Za univerze je standard v Evropi, da se financirajo iz pavšalnega financiranja.

Dr. Andreja Gomboc je vprašala, če so naredili oceno za kolikšna finančna sredstva gre, iz katerega dela sredstev za znanost se bo to financiralo in kako se bo zagotavljala kvaliteta teh raziskav.

Dr. Zdravko Kačič je odgovoril, da se sredstva zaradi pavšalnega financiranja ne bodo trenutno neposredno povečevala. Glede vrednotenja ostanejo stvari takšne kot so. Vsakih pet let se izvaja akreditacija, znotraj katere se vrednoti tudi raziskovalno delo. Ali bo to izvajal Nakvis ali ARRS pa je seveda stvar operacionalizacije zakonske diktacije. Finančni učinki pa se še niso izračunavali, saj je še vedno preveč vprašanj odprtih.

Dr. Peter Štih je povedal, da je SAZU že pred časom, v sodelovanju z zunanjimi deležniki, pripravil izhodišča za etično komisijo in da je bilo to že vključeno v predlog ZRRID ter upa, da se bo lahko kmalu pristopilo k implementaciji teh določb v zakonu in k konkretni ustanovitvi Komisije za integriteto in etičnost v raziskavah.

Dr. Igor Papič je komentiral točko 15 izhodišč RISS. Povedal je, da je sam zapis te točke korekten in dejansko ne posega v nobeno področje v smislu, da bi bil kdorkoli privilegiran. Še enkrat je poudaril, da bi bilo potrebno imeti en zakon, ki bi združil visokošolsko in raziskovalno področje. Povedal je, da so imeli sestanek predstavniki Rektorske konference s predstavniki KOsRIS in da so se zmenili, da se ustanovi skupina ljudi, ki bo natančno analizirala vse statuse, in sicer statuse raziskovalcev na inštitutih, univerzah in statuse profesorjev, ki so predavatelji in raziskovalci obenem. Glede pasovnega financiranja je povedal, da je to opredeljeno v predlogu zakona in da je to mišljeno za vse, tako za univerze kot inštitute.

Dr. Zdravko Kačič je povedal, da lahko tako v izhodiščih RISS kot NPVŠ imamo cilje, ki predvidevajo tesnejše sodelovanje med visokošolskimi zavodi in raziskovalnimi organizacijami. Izpostavil je, da moramo izhajati iz definicij javne službe. V skladu z definicijo javne službe obstajajo razlike med univerzami, visokošolskimi zavodi in raziskovalnimi inštitucijami, ki jih je potrebno prepoznati in razumeti. Javna služba na

področju visokega šolstva je definirana iz izobraževanja in raziskovanja, medtem ko je javna služba na področju raziskovalnih institucij definirana samo iz raziskovanja.

Dr. Gregor Anderluh je vprašal, kako napredujejo izhodišča NPVŠ in kakšna bo časovnica sprejemanja obeh strategij ter ali bodo lahko deležniki tudi podali svoje mnenje oziroma komentar. Z besedilom izhodišč RISS se strinja s predlogom dr. Borisa Turka, da se odstrani integralno financiranje javne službe zato, ker že v okviru ZRRID ni možno dobro definirati pomena javne službe. Ključno je, da se poskrbi za ureditev stabilnega financiranja izobraževalne in raziskovalne dejavnosti.

Dr. Klavdija Kutnar je odgovorila, da so se glede izhodišč NPVŠ uskladili z ministrico, da bo seja SVŠ, na kateri se bo opravila prva obravnava izhodišč, dne 22.12.2020 ob 15.00 uri.

Dr. Boštjan Nedoh je vprašal dr. Zdravka Kačiča glede definicije javne službe, kako bo s tistimi, ki so na univerzah samo raziskovalci? Ker namreč ti potem po definiciji javne službe le te več ne opravljajo, ker ne poučujejo.

Dr. Zdravko Kačič je odgovoril, da bodo univerze v Evropi v naslednjem desetletju izvajale na raziskavah temelječe izobraževanje. To pomeni, da je nujno potrebno prepoznati javno službo kot raziskovalno in izobraževalno dejavnost, ki sta med seboj enakovredni in neločljivo povezani. To je izhodišče, iz katerega se mora potem izvesti ustrezno financiranje in akreditiranje.

Dr. Boštjan Nedoh predlaga, da se v RISS zapiše, da se tudi za raziskovalne inštitute odpre možnost ustanavljanja pedagoških programov.

Dr. Helena Motoh se strinja z Dr. Boštjanom Nedohom. Če izenačimo stvari na področju raziskav, potem jih moramo tudi na področju visokega šolstva.

Dr. Ema Žagar meni, da so JRZji v veliki meri že vpeti v izobraževanje in obratno. Že v trenutno veljavnem zakonu je poslanstvo univerz, da izobražujejo in raziskujejo.

Dr. Mark Pleško je predlagal, da se v začetku dokumenta RISS zapiše stavek, da je namen tega dokumenta izboljšanje kvalitete življenja družbe v Sloveniji. Podal je tudi pripombo, da v izhodiščih RISS niso omenjene napredne tehnologije na področju zdravstva, agroživilstva, aplikativnega znanja itd.. Predlagal je, da IAS pošlje vse predloge dr. Borisu Turku v nadaljnjo obravnavo.

Dr. Igor Papič je povedal, da če si na inštituciji z nekim nazivom ali pa na univerzi morajo biti pogoji delovanja primerljivi oziroma enaki.

Dr. Zdravko Kačič je povedal, da vse kar želimo je, da bo slovensko visokošolstvo primerljivo z evropskim.

Dr. Gregor Anderluh je povedal, da si COsRIS prizadeva, da bi v sedanjem predlogu ZRRID čim boljše poskrbeli za avtonomijo JRZ in tudi na tem področju stanje naredili prilagodljivo evropskemu standardu. Apelira na MIZŠ, da se poskuša določila glede avtonomije v čim večji meri zagotoviti v predlogu novega zakona.

Dr. Tomaž Boh je povedal, da se konec 2020 obstoječi RISS izteče. Apelira na SZT, da v ustreznem časovnem obdobju potrdi izhodišča RISS, ki bodo tako podlaga nastajajočemu dokumentu RISS 2021-2030, ki je v pripravi na MIZŠ.

Dr. Iztok Šorli je komentiral, da je v predlogu izhodišč premalo poudarka na humanistiki in družboslovju, zato bo posredoval dodatne predloge in pripombe. Pri družboslovju in humanistiki gre za dve najbolj zapostavljeni področji s strani države.

Na koncu te točke je bilo govora, kako se bodo izhodišča sprejemala. Dr. Danilo Zavrtanik in Dr. Boštjan Nedoh sta bila mnenja, da bi morali izhodišča sprejemati na eseji medtem, ko sta dr. Helena Motoh in dr. Boris Turk predlagala, da se o načinu sprejetja izhodišč odloči po tem, ko se ugotovi, v kakšni meri se bodo izhodišča spremenila na podlagi prejetih pripomb in predlogov.

Ad 3.

Poročilo o uresničevanju resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 do 2020.

Dr. Tomaž Boh je predstavil Poročilo o uresničevanju resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 do 2020. Od 69 ukrepov, ki so v RISS implementirani, je v celoti izvedenih 37 ukrepov. Neizvedenih ukrepov v celoti pa je 32. Razlogi za neizvedenost ukrepov so predvsem drastična sprememba finančnega okvirja (zmanjšanje sredstev), neizvedene strukturne reforme v primeru raziskovanja in inovacij ter nesprejetje zakonskih podlag. Slovenija je na vseh področjih v primerjavi s povprečjem EU slabša. Je ena izmed držav, ki je v zadnjem desetletju precej nazadovala. Relativno nam zaenkrat gre še dobro na področju človeških virov, pa še tukaj smo glede na starostno strukturo iz 2020 nazadovali. Uspešni smo tudi na področju vlaganj zasebnega sektorja in povezovanju med javnim ter poslovnim sektorjem. Ena izmed najbolj kritičnih točk pa je javno financiranje in podpora raziskavam, razvoju in inovacijam.

Ad 4.

Predstavitev predlaganih strukturnih sprememb in naložb v okviru Načrta za odpornost in okrevanje za področje raziskav, razvoja in inovacij.

Mag. Tanja Vertelj je predstavila predlagane strukturne spremembe in naložbe v okviru Načrta za odpornost in okrevanje za področje raziskav, razvoja in inovacij. EK je poleti izdala sveženj finančnih ukrepov, ki naj bi bili v podporo okrevanju držav članic po pandemiji COVID-19. Ukrepi so strukturirani na dva dela, in sicer večletni finančni okvir do leta 2029 ter inštrument za okrevanje in odpornost (Next Generation EU), ki je bolj kratkoročno oziroma srednjeročno usmerjen. Ključni steber v okviru inštrumenta za okrevanje in odpornost je prvi steber (podpora državam članicam pri okrevanju). Vključuje mehanizem za okrevanje in odpornost, okrepljeni programi za razvoj podeželja, pomoč pri okrevanju z vidika kohezije (React EU) ter sklad za pravičen prehod.

Slovenija je dobila od EK 12 milijard sredstev. Od tega Slovenija že ima 1,9 milijarde iz stare finančne perspektive. V sklopu React EU imamo 300 milijonov eur, ki jih bo potrebno počrpati do leta 2023. V sklopu Next Generation EU je namenjenih 5,2 milijarde evrov, ki jih je potrebno počrpati do leta 2026. V sklopu večletnega finančnega okvirja (sredstva kohezijske politike) imamo do leta 2029 na razpolago 2,9 milijarde evrov ter še sredstva skupne kmetijske politike.

Pomembno je, da vsi programi, ki jih morajo države članice pripraviti, morajo biti skladni s procesom evropskega semestra. To pomeni, da je potrebno nasloviti vse tiste izzive, ki jih je EK naslovila v priporočilih državi članici. EK tudi želi, da se velik del sredstev nameni za zeleni in digitalni prehod.

Mag. Tanja Vertelj je v nadaljevanju predstavila ključne izzive na področju raziskav, razvoja in inovacij. Eden izmed njih je padec Slovenije na evropskem inovacijskem

indeksu v skupino držav zmernih inovatork. Drugi izziv so javno finančna vlaganja. Naslednji izziv je premalo učinkovita struktura upravljanja tako na ravni oblikovalcev politik kot tudi na ravni izvajalcev politik. Sledi izziv na področju digitalne preobrazbe, trend upadanja raziskovalcev v javnem sektorju, dolgotrajno sprejemanje novega zakona (ZRRID). Še dva izziva, ki sta pomembna, pa sta uspešnost prijav slovenskih prijaviteljev na programe EU in enoten pristop do sistema državnih pomoči.

Mag. Nataša Vrhovec je v nadaljevanju te točke predstavila strukturne spremembe in naložbe. Pri načrtu za okrevanje in odpornost je pomembno naslednje, in sicer izboljšanje upravljanja in učinkovitosti javnih naložb, spodbuditi prenos znanja, povezati znanstveni in inovacijski sistem. Najbolj pomembno je, da se povečajo naložbe v raziskave, razvoj in inovacije. Zagotoviti je potrebno boljše sodelovanje akademsko raziskovalne sfere z gospodarstvom. Spodbujati je potrebno mednarodno mobilnost in mobilnost med javno raziskovalno sfero ter gospodarstvom.

Predstavila je tudi zastavljene cilje. Potrebno je zagotoviti stabilno financiranje in sistemsko okrepitev podpornega okolja. Naslednji cilj je enoten sistem upravljanja. Prav tako potrebujemo stabilno in kontinuirano izvajanje inštrumentov vseh ukrepov na področju raziskav, razvoja in inovacij ter spremljanje in vrednotenje učinkov. Čimprej bo potrebno sprejeti nov zakon (ZRRID) in vzpostavitev Razvojnega sveta. Predlagamo tudi spremembo javno finančne zakonodaje, kjer bi vplivali na sprostitev ustanavljanja spin-off in spin-out podjetij.

Za vse naštet predloge in spremembe je predpogoj okrepitev izvajalskih agencij (ARRS, SPIRIT) in okrepitev ter povezovanje podpornega okolja.

Izpostavila je še davčne olajšave, s katerimi bi spodbudili inovativna podjetja (start-up podjetja v prvem letu delovanja).

V Načrtu za okrevanje in odpornost so navedene naložbe v katere bi vlagali sredstva, ki so na razpolago. Sem spadajo znanstveno raziskovalni projekti (TRL3-TRL6), raziskovalni in investicijski projekti za podporo zelenemu prehodu in digitalizaciji ter mednarodna mobilnost raziskovalcev.

Ukrepi, ki so zavedeni v Načrtu za okrevanje in odpornost, se bodo dopolnjevali še z usmeritvami v naslednji finančni prespektivi.

Dr. Boris Turk je pohvalil predstavitev in povedal, da je precej ukrepov, ki so predvideni, zajetih tudi v predlogih izhodišč RISS 2021-2030 in da je dobro, da sta dokumenta usklajena.

Mag. Tanja Vertelj je odgovorila, da so pri pripravi tega načrta upoštevali tudi izhodišča RISS 2021-2030.

Dr. Gregor Anderluh je prav tako pohvalil predstavitev in dodal, da imamo po dolgem času spet dokumente, ki kažejo v pravo smer in da se med seboj povezujejo različne ravni. Omenil je, da je pri davčnih olajšavah KOsRIS predlagal, da bi se za nakupe raziskovalne opreme in reagentov za raziskovanje uvedla oprostitev davka na dodano vrednost. Namreč v drugih državah po Evropi je to stalna praksa, ki olajša življenje javnih raziskovalnih zavodov.

Predstavitev programiranja v okviru evropske kohezijske politike 2021-2027 za področje raziskav in razvoja.

Mag. Damjana Karlo je predstavila programiranje v okviru evropske kohezijske politike 2021-2027 za področje raziskav in razvoja. Najbolj ključen je cilj politike 1 (pametnejša Evropa). Ostali cilji so še cilj 2 (zelena Evropa), cilj 3 (povezana Evropa), cilj 4 (socialna Evropa), cilj 5 (Evropa bližje državljanom) in cilj 6 (prehod na brezogljicho družbo). Znotraj politike 1 je ključen specifičen cilj: izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij in še trije cilji: digitalizacija za

državljanke, podjetja in vlade, izboljšanje rasti in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij ter razvoj znanja in spretnosti za Pametno specializacijo.

Pripravljajo se trije operativni programi, in sicer Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj ESS+ za vzhodno kohezijsko regijo ter posebej program za zahodno kohezijsko regijo in Operativni program za kohezijski sklad. Za zahodno kohezijsko regijo je namenjenih 514 milijonov eur (financiranje s strani EU v višini 40%), za vzhodno kohezijsko regijo pa je namenjenih 1.498 milijonov eur (financiranje s strani EU v višini 85%).

Predlagana ukrepa s področja znanosti, ki sta uvrščena v RRF, sta projekti (TRL3 - TRL6), ki se bodo tudi v prihodnje financirali iz dveh programov: Raziskovalci na začetku kariere in nadgradnja aplikativnih raziskav ARRS. To so projekti, ki temeljijo na sodelovanju med znanstveno raziskovalno sfero in gospodarstvom. Drugi predlagani ukrep pa je sodelovanje v raziskovalnem prostoru (Obzorje Evropa, Teaming).

Ostaneta pa še dva ukrepa, ki se jih ni uvrstilo v RRF, to sta pisarne za prenos tehnologij (TTO) in raziskovalne infrastrukture.

Pomembno je, da so vsi ukrepi v skladu s Strategijo pametne specializacije. Pri raziskovalnih inštitucijah je EK zahtevala mapiranje in analizo potreb. Naloga Slovenije je prepričati EK, da se je raziskovalna oprema, ki je bila kupljena v preteklih letih, že amortizirala v višini 85% in da potrebujemo novo.

Dr. Gregor Anderluh je predlagal SZT, da bi izrazil podporo k boljšemu izpogajanju finančnih sredstev. Predstavljena je bila shema različnih mehanizmov, ki bodo omogočali črpanje 12,2 milijarde evrov do leta 2029. Ključno vprašanje je ali bo država namenila dovolj sredstev za področje raziskav, razvoja in inovacij. Omenil je, da je v obeh predstavitvah manjkalo področje investicij v zgradbe in infrastrukturo, kar je ključnega pomena, saj je sredstev za investicije iz izrednega proračunskega financiranja zelo malo. Na ravni KOsRISa ima 6 inštitutov probleme z investicijskimi sredstvi. Enako je tudi na strani univerz. Dr. Gregor Anderluh predlaga, da SZT sprejme pobudo, v kateri pozove Vlado RS, da iz Evropskih sredstev v okviru prihodnjega okvirnega programa, iz različnih mehanizmov, v čim večji meri nameni sredstva in podpre razvoj znanstveno-raziskovalne infrastrukture in visokošolskega sistema (gradnja fakultet, univerz in javnih raziskovalnih zavodov, vzpostavitev znanstveno-raziskovalne infrastrukture in razvoj kadrov na področju raziskovanja).

Glede uspešnosti v Evropskih programih je omenil, da je bil zelo uspešen mehanizem, ki se je do zdaj uporabljal, mehanizem pečat odličnosti. Slovenski projekti, ki so bili zelo uspešni vendar niso bili financirani zaradi manjkajočih Evropskih sredstev, so bili financirani iz nacionalnih sredstev. KOsRIS bo podal predlog, da bi pečat odličnosti še razširili na morda še druge sheme Evropskega okvirnega programa. KOsRIS podpira tudi pisarne za prenos tehnologij v upanju, da se bo po trenutnem obdobju financiranja to nadaljevalo nemoteno naprej. Pri mehanizmih, ki so bili predstavljeni, je poudaril, da manjka promocija znanosti oziroma znanstvenih vsebin, zato bi lahko tudi za to področje namenili nekaj denarja.

Dr. Gregor Anderluh je omenil tudi, da bi lahko bil kakšen mehanizem namenjen tudi digitalizaciji raziskovalnih organizacij glede na to, da bomo imeli v Mariboru super računalnik, ki ga bodo uporabljale različne raziskovalne inštitucije. Ta mehanizem bi morda lahko prinesel eno osvežitev na področju infrastrukture.

Dr. Boris Turk se strinja s tem, kar je povedal predhodnik. Omenil je, da bi bilo potrebno v izhodiščih RISS še narediti SWOT analizo, ne samo za področje »strengths and opportunities« ampak tudi za »weaknesses and threats«. Poudaril je, da je mehanizem pečat odličnosti dober in je bil tudi omenjen na sestanku EMBC (European Molecular Biology Conference). Pohvalil je tudi financiranje od TRL3 do TRL6, kjer že dolgo obstaja problem, kako premostiti ta del. Podpira tudi predlog dr. Gregorja Anderluha, da se napiše poziv Vladi RS.

Mag. Tanja Vertelj je obrazložila, da je v okviru RRF v okviru naložb že predviden ukrep »spodbujanja mobilnosti raziskovalcev«. Predvideva se uporaba komplementarne sheme z MSCA. Se pravi za tiste projekte, ki bodo dobro ocenjeni, pa ne bodo dobili sredstev na ravni Obzorje Evropa, bo Slovenija financirala mobilnost in reintegracijo. Za tiste projekte, ki pa bodo financirani iz MSCA, pa bo Slovenija financirala samo reintegracijo. Te komplementarne sheme so se upoštevale tako v RRF kot pri pripravi programskih dokumentov za področje evropske kohezijske politike. Pri pripravi se je upoštevalo pečat odličnosti v smislu financiranja cofund projektov, želimo spodbujati Teaming projekte, ter projektov, ki bodo nadaljevanje ERC projektov. Je pa v okviru kohezije tudi možnost, da se 5% sredstev iz kohezije direktno nameni za tovrstne namene v Obzorju Evropa.

V okviru digitalne Slovenije (2. razvojni steber) se prav tako planirajo sredstva, in sicer za digitalizacijo za odprto znanost, kar pomeni, da se bo financiralo omrežje, ki bo omogočalo večji prenos podatkov. Planira se vzpostavitev repozitorijev za shranjevanje podatkov in pa prilagoditev javnih raziskovalnih organizacij za delovanje po načelih odprte znanosti. Predlogi so že bili predstavljeni tudi skupini za odprto znanost.

Dr. Igor Papič se pridružuje pobudi dr. Gregorja Anderluha glede poziva Vladi RS. Poudaril je tudi pomen področja infrastruktur. Vseskozi se poudarja, da je potrebno v Sloveniji zagotoviti atraktivne raziskovalne pogoje in zato je infrastruktura ključnega pomena. Potrebno je izkoristiti program Widening 2.0. Samo na tak način bomo lahko zagotovili takoimenovano »kroženje možganov«. Izpostavil je tudi delovanje UL v prvem letu članstva univerzitetne zveze. Veliko je priložnosti, vendar so žal vse vezane na nacionalno sofinanciranje. UL je namreč dobila cofund projekt vendar ni zagotovljenega ustreznega sofinanciranja s strani države. Torej UL lahko sprejme tuje raziskovalce, ki imajo doma urejeno financiranje, ne more pa svojih raziskovalcev pošiljati v tujino.

Omenil je tudi 1% BDP za raziskave in razvoj. Mnoge Evropske države so že podale predlog, da bi vlagale 1,25% BDP. Sprašuje tudi, kaj je s predlogom, da bi se za 50% povišalo financiranje v petih letih za tiste, ki so pod povprečjem.

Dr. Tomaž Boh je povedal, da v naslednjem letu Slovenija predseduje EU in da bo ena od nalog del prenove procesa ERA. Omenil je tudi, da so cofund projekti velika dodana vrednost za tiste, ki imajo zagotovljeno financiranje države. Glede vprašanja dr. Igorja Papiča je odgovoril, da so ti mehanizmi, ki zahtevajo sofinanciranje, zajeti v teh novih dokumentih.

Dr. Mark Pleško je povedal, da veliko teh ukrepov govori o inovacijah, sodelovanju s podjetji itd., kar je lahko problem, ker imamo tehnologijo na enem ministrstvu, znanost in raziskave pa na drugem ministrstvu. Zanima ga, kako dobro MIZŠ in MGRT sodelujeta med seboj pri teh ukrepih.

Mag. Nataša Vrhovec je odgovorila, da obe ministrstvi med seboj dobro sodelujeta. Je pa izpostavila, da so deležniki iz gospodarstva že odšli do predsednika vlade RS izrazit mnenje glede pomembnosti vlaganj v raziskave in razvoj v podjetjih, kjer le Evropska sredstva ne bodo zadostna, da bi dosegli 1% vlaganj z javnimi sredstvi.

Dr. Zdravko Kačič je povedal, da je vlaganje v infrastrukturo nujno in da smo zaradi tega veliko izgubili napram drugih Evropskih držav. Če ne bomo uresničevali strategij, ki smo si jih zadali, in če ne bomo kmalu uredili zakonodajnih podlag, tako ureditev raziskovalnega kot visokošolskega prostora, potem ne bomo zmogli več slediti temu, kaj se bo dogajalo in bomo čez 10 let ugotavljali, da smo še bolj zaostali, kot to ugotavljamo danes. Strinja se z dr. Igorjem Papičem, da je zelo pomembno kroženje možganov.

Dr. Boštjan Nedoh je dodal, da se je potrebno zavedati, da glede na obseg sredstev, ki jih vlagajo druge države v raziskave in razvoj, bo Slovenija z 1% BDP samo ohranjala zaostanek za drugimi.

Sklep 4/1: SZT se je seznanil s predstavitvijo predlaganih strukturnih sprememb in naložb v okviru Načrta za odpornost in okrevanje za področje raziskav, razvoja in inovacij in predstavitvijo programiranja v okviru evropske kohezijske politike 2021-2027 za področje raziskav in razvoja.

Sklep 4/2: SZT je sprejel pobudo, da se Vlado RS pozove, da iz Evropskih sredstev v okviru prihodnjega okvirnega programa, iz različnih mehanizmov, v čim večji meri nameni sredstva in podpre razvoj znanstveno-raziskovalne infrastrukture in visokošolskega sistema (gradnja fakultet, univerz in javnih raziskovalnih zavodov, vzpostavitev znanstveno-raziskovalne infrastrukture in razvoj kadrov na področju raziskovanja).

Ad 5.

Razno.

Pod točko razno je dr. Jure Gašparič povedal, da je usklajevnje ZRRID z vsemi deležniki skoraj pri koncu. Ostalo je še nekaj detajlov odprtih, ki se jih aktivno rešuje. V roku 14 dni je predvideno, da se ZRRID posreduje v presojo kolaciji in potem na vlado. ZRRID naj bi bil še letos potrjen na vladi, potem pa se ga posreduje v Državni zbor. ZRRID naj bi začel veljati s 1.1.2022.

V ZRRID je zapisan tudi obseg financiranja raziskav in razvoja, in sicer 1%BDP kar pomeni vsako leto dodatnih 40 milijonov eur do leta 2028.

Dr. Tomaž Boh je dodal, da v večji meri je ZRRID ostal enak kot pred enim letom, ko je bil obravnavan na seji SZT. V zakonu ostaja »sidro« s stabilnim financiranjem, ki je sestavljeno tako, kot je bilo dogovorjeno. Glede uporabe jezika v evalvacijskih procesih se je rešilo tako, da se pri velikih evalvacijah zadeve prevedejo in so tako dostopne tudi v slovenskem jeziku. Projektne predloge bo še vedno potrebno naslavljati na mednarodne evalvatorje, od katerih žal ne morem pričakovati, da bodo znali slovensko. Zato bo na zahtevo prijavitelja potrebno recenzijo prevesti. Ostale vsebinske stvari v večji meri ostajajo enake, kot so bile obravnavane na seji SZT.

Na koncu se je se je dr. Rober Repnik, novi direktor ARRS, predstavil in povedal, da bodo vsi nastajajoči dokumenti verjetno vplivali tudi na delovanje same agencije. V kolikor bodo na agencijo prihajale nove naloge, bo to potrebno kadrovske, prostorske in finančno zagotoviti in da bo za to potreben tudi posluš drugih deležnikov. Velik izziv, kar zadeva strategij, bo področje tehnološkega razvoja, kjer še vedno obstaja »praznina« med nizkimi in visokimi TRLji. Povedal je, da ARRS prenavlja računalniško podporo procesom z namenom, da se bo lahko sledilo novim izzivom. Odprt je tudi razpis za člane svetov znanstvenih ved. Kmalu pa bo objavljen tudi glavni razpis za projekte.

Zapisal:

Andrej Ograjenšek
Tajnik SZT

Dr. Andreja Gomboc
Predsednica SZT

Ljubljana, dne 8.1.2021